

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра педагогіки

**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

**Інна САВИЦЬКА**

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2024 р.

**«СХВАЛЕНО»**

на засіданні кафедри педагогіки

Протокол № \_18\_ від «\_07\_» \_травня\_ 2024 р.

Завідувач кафедри

**Руслан СОПІВНИК**

**«РОЗГЛЯНУТО»**

Гарант ОПП «Професійна освіта.

(Аграрне виробництво, переробка

сільськогосподарської продукції

та харчові технології»

**Оксана ВАСЮК**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**“ОСНОВИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ”**

Галузь знань: А Освіта

Спеціальність: А5 «Професійна освіта»

Освітня програма: «Професійна освіта. (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»

Факультет: гуманітарно-педагогічний

Розробник: доцент кафедри педагогіки, к. пед. н. Маценко Л.М.

Київ – 2024 р.

**Опис навчальної дисципліни**  
**„Основи профорієнтаційної роботи”**  
(назва)

|                                                                                              |                                                                                                                   |                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень              |                                                                                                                   |                       |
| Освітній рівень                                                                              | бакалавр                                                                                                          |                       |
| Спеціальність                                                                                | 015 «Професійна освіта»                                                                                           |                       |
| Освітньо-професійна програма:                                                                | 015.37 «Професійна освіта. (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології» |                       |
| Характеристика навчальної дисципліни                                                         |                                                                                                                   |                       |
| Вид                                                                                          | Вибіркова                                                                                                         |                       |
| Загальна кількість годин                                                                     | 120                                                                                                               |                       |
| Кількість кредитів ECTS                                                                      | 4                                                                                                                 |                       |
| Кількість змістових модулів                                                                  | 2                                                                                                                 |                       |
| Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)                               | немає (назва)                                                                                                     |                       |
| Форма контролю                                                                               | іспит                                                                                                             |                       |
| Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання                          |                                                                                                                   |                       |
|                                                                                              | денна форма навчання                                                                                              | заочна форма навчання |
| Рік підготовки                                                                               | 2 (повний термін)                                                                                                 |                       |
| Семестр                                                                                      | 4                                                                                                                 |                       |
| Лекційні заняття                                                                             | 15 год.                                                                                                           |                       |
| Практичні заняття                                                                            | 30 год.                                                                                                           |                       |
| Лабораторні заняття                                                                          | 0 год.                                                                                                            |                       |
| Самостійна робота                                                                            | 75 год.                                                                                                           |                       |
| Індивідуальні завдання                                                                       | 0 год.                                                                                                            |                       |
| Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента – | 3 год.<br>5 год.                                                                                                  |                       |

## **1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни**

**Мета** - надання допомоги студентам у засвоєнні основних закономірностей профорієнтаційної роботи викладача, оволодінні пакетом знань і навичок, необхідних для здійснення успішної професійної педагогічної діяльності.

**Завдання** - вивчення теоретичних проблем профорієнтації молоді, характеристика ролі і місця загальноосвітньої школи в процесі профорієнтації; озброєння майбутніх організаторів профорієнтаційної роботи знаннями її методики, а також практичними вміннями.

### **Набуття компетентностей:**

**інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки та інших наук, пов'язаних із сферами виробництва і переробки продуктів сільського господарства та харчовими технологіями і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

### **Загальні компетентності:**

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Здатність працювати в команді та діяти з позиції лідера.

### **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:**

СК 4. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

### **Програмні результати навчання:**

ПР 05. Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність, діяльність здобувачів освіти і підлеглих, координувати їх роботу та вмотивовувати.

ПР 14. Володіти навичками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для:**  
- повного терміну денної форми навчання.

| Назви змістових модулів і тем                                                     | Кількість годин |              |           |     |     |           |              |              |    |     |     |      |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|-----------|-----|-----|-----------|--------------|--------------|----|-----|-----|------|
|                                                                                   | денна форма     |              |           |     |     |           | Заочна форма |              |    |     |     |      |
|                                                                                   | усього          | у тому числі |           |     |     |           | усього       | у тому числі |    |     |     |      |
|                                                                                   |                 | л            | п         | лаб | інд | с.р.      |              | л            | п  | лаб | інд | с.р. |
| 1                                                                                 | 2               | 3            | 4         | 5   | 6   | 7         | 8            | 9            | 10 | 11  | 12  | 13   |
| <b>Змістовий модуль 1. Профорієнтація як система взаємопов'язаних компонентів</b> |                 |              |           |     |     |           |              |              |    |     |     |      |
| Тема 1. Розвиток професійної орієнтації                                           | 11              | 2            | 2         |     |     | 7         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 2. Розвиток професійної підготовки молоді у країнах далекого зарубіжжя.      | 8               | 1            | 2         |     |     | 5         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 3. Напрямки профорієнтації                                                   | 11              | 2            | 2         |     |     | 7         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 4. Сутність та принципи професійного відбору.                                | 12              | 1            | 4         |     |     | 7         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 5. Професіографія як підсумок вивчення трудової діяльності.                  | 12              | 1            | 4         |     |     | 7         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 6. Класифікація професій.                                                    | 10              | 1            | 2         |     |     | 7         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 7. Професійна адаптація.                                                     | 8               | 1            | 2         |     |     | 5         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 8. Принципи керування профорієнтацією.                                       | 8               | 1            | 2         |     |     | 5         |              |              |    |     |     |      |
| <b>Разом за змістовим модулем</b>                                                 | <b>80</b>       | <b>10</b>    | <b>20</b> |     |     | <b>50</b> |              |              |    |     |     |      |
| <b>Змістовий модуль 2. Управління профорієнтацією</b>                             |                 |              |           |     |     |           |              |              |    |     |     |      |
| Тема 9. Особистість в системі управління професійною орієнтацією.                 | 8               | 1            | 2         |     |     | 5         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 10. Профільне навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.               | 8               | 1            | 2         |     |     | 5         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 11. Організаційна структура управління профорієнтацією.                      | 8               | 1            | 2         |     |     | 5         |              |              |    |     |     |      |
| Тема 12. Планування профорієнтаційної                                             | 8               | 1            | 2         |     |     | 5         |              |              |    |     |     |      |

|                                                    |            |           |           |  |  |           |  |  |  |  |  |  |
|----------------------------------------------------|------------|-----------|-----------|--|--|-----------|--|--|--|--|--|--|
| роботи.                                            |            |           |           |  |  |           |  |  |  |  |  |  |
| Тема 13. Координація профорієнтаційної діяльності. | 8          | 1         | 2         |  |  | 5         |  |  |  |  |  |  |
| <b>Разом за змістовим модулем</b>                  | <b>40</b>  | <b>5</b>  | <b>10</b> |  |  | <b>25</b> |  |  |  |  |  |  |
| <b>Усього годин</b>                                | <b>120</b> | <b>15</b> | <b>30</b> |  |  | <b>75</b> |  |  |  |  |  |  |

### 3. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми                                                                                   | Кількість годин |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Тема 1. Розвиток професійної орієнтації                                                      | 2               |
| 2     | Тема 2. Напрямки профорієнтації                                                              | 2               |
| 3     | Тема 3. Управління професійною орієнтацією молоді                                            | 2               |
| 4     | Тема 4. Функції управління профорієнтацією                                                   | 4               |
| 5     | Тема 5. Особистість школяра в системі управління професійною орієнтацією                     | 4               |
| 6     | Тема 6. Організаційна структура управління профорієнтацією в середній загальноосвітній школі | 2               |
| 7     | Тема 7. Планування профорієнтаційної роботи                                                  | 2               |
| 8     | Тема 8. Коордиція – важлива функція управління профорієнацією                                | 2               |
| 9     | Тема 9. Професійна консультація                                                              | 2               |
| 10    | Тема 10. Вивчення особистості учні в його професійному самовизначенні                        | 2               |
| 11    | Тема 11. Роль педагога в орієнтації учнів на вибір професії                                  | 2               |
| 12    | Тема 12. Роль класного керівника у профорієнтаційній роботі з учнями                         | 2               |
| 13    | Тема 13. Здійснення індивідуальної професійної консультації учнів класним керівником         | 2               |
|       | <b>Всього</b>                                                                                | <b>30</b>       |

### 4. Теми самостійної роботи

| № з/п | Назва теми                                                                       | Кількість годин |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Тема 1. Профорієнтаційна робота в НУБіП України (на прикладі кафедри педагогіки) | 50              |
| 2     | Тема 2. Методика проведення профорієнтаційних заходів                            | 25              |

### 5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт.

## 6. Методи навчання

Словесні (розповідь, пояснення, лекційний метод), практичні (вправа, практична робота), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження). Самостійна робота: робота з літературою, письмові роботи.

## 7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- захист практичних робіт.

**8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.** Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка національна та результати складання |               |
|--------------------------------------|--------------------------------------------|---------------|
|                                      | екзаменів                                  | заліків       |
| 90-100                               | відмінно                                   | зараховано    |
| 74-89                                | добре                                      |               |
| 60-73                                | задовільно                                 |               |
| 0-59                                 | незадовільно                               | не зараховано |

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни  $R_{\text{дис}}$  (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи  $R_{\text{нр}}$  (до 70 балів):  $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$ .

## 9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn –
- <https://elearn.nubip.edu.ua/course/section.php?id=21521>
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Теслюк В.М. Основи профорієнтаційної роботи: навч. посіб. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 304 с.

## 10. Рекомендовані джерела інформації

1. Теслюк В.М. Основи профорієнтаційної роботи: навч. посіб. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 304 с.

2. *Гладкова В.М.* Профорієнтація : навч.посіб./ В.М. Гладкова. – Львів : Новий-Світ, 2007. – с.
3. *Довідник професій* / упоряд. Д.О. Закатнов, Н.В. Жемера, М.П.Тименко. - К. : Українська книга, 1999. - 312 с.
4. *Корольчук М.С.* Теорія і практика професійного психологічного відбору: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. - К. : Ніка-центр, 2006. - 536 с.
5. *Кроки до самопізнання.* Журнал для визначення профілювання / упоряд.Н.О.Лук'яненко ; за ред. О.О.Новака. - Полтава, 2008. - 40 с.
6. Підготовка до професійного навчання і праці (психолого-педагогічні основи) : навч. метод. посіб. / за ред. Г.О.Балла, П.С.Перепелиці, В.В.Рибалки. - К. : Наукова думка, 2000. -188с.
7. Професійна діагностика / упоряд. Т. Гончаренко. - К. : Загальнопед. газ., 2004. - 120 с.
1. *Вітковська О.І.* Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації / О.І. Вітковська. - К. : Наук. світ, 2001. - С. 64-74.
3. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. - 376 с.
4. *Гончарова Н.О.* Основи вибору професії : консультативний тренінг /Н.О.Гончарова / за ред. В.Ф.Моргуна. – Полтава : АСМІ, 2007. - 48 с.
5. *Готовність* учня до профільного навчання // упоряд. : В.Рибалка / за ред. С.Максименка, О.Главник. - К. : Мікрос - СВС, 2003. - 112 с.
6. *Грабська О.І.* Профорієнтаційна робота зі школярами у гімназії // Рідна школа. - 2004. - №10. - С 16-17.
7. *Григораши О.* Структура визначення профільності навчання і довузівська підготовка в Херсонському обласному ліцеї / О. Григораши // Імідж сучасного педагога. - 2001. - № 6. - С 62-63.
8. *Єгорова Є.В.* Психологічне дослідження професійного самовизначення старшокласників з різним типом усвідомлення проблеми вибору професії / Є.В. Єгорова// Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні. – Харків : ОВС, 2002. - С. 384-394.

9. *Жемера Н.* Вибір професії : престиж чи усвідомленість? / Н.Жемера // Директор школи. - 2001. - № 45. - С.10.

10. *Калюжна Ю.І.* Психологічні основи здійснення профорієнтаційної роботи зі шкільною молоддю / Ю.І. Калюжна // Удосконалення педагогічної майстерності в умовах особистісно зорієнтованої освіти / упоряд. П.І. Матвієнко, Н.І. Білик, О.О. Новак. – Полтава : ПОППО, 2006. - С 168-176.

11. *Кличко Н.Л.* Формування професійних інтересів у майбутніх фахівців / Н.Л.Кличко // Рідна школа. -2001. - №2. - С 48-49.

12. *Концепція* профільного навчання в старшій школі. Документи // Завуч. - 2004. - №16. - С. 3-13.

13. *Мельник О.В.* Основи вибору професій : експериментальна програма та збірник практичних завдань / О.В. Мельник, В.П. Романчук. - К. : Інститут проблем виховання АПН України, 2001. - 98 с.

14. *Моргун В.Ф.* Багатовимірна психодіагностика досягнень учня як перший крок профільної освіти / В.Ф. Моргун // Практична психологія та соціальна робота. - 2006. -№1. - С.1-5.

15. *Моргун В.Ф.* Психологічний супровід професійної орієнтації / В.Ф. Моргун // Психолого-педагогічний супровід профілізації освіти : теорія і практика. Мат-ли Всеукр. н.-п. конф. (Полтава, 10-11 грудня 2008 р.) / за ред. В.Ф. Моргуна. – Полтава : ПОППО ім. М.В.Остроградського, 2008. - С. 29-31.

16. *Пазюченко Т.М.* Професійна орієнтація на педагогічну працю : консультативний тренінг : метод. посіб./ Т.М. Пазюченко. — Київ, 2000. — 116 с.

17. *Психологія* праці та професійної підготовки особистості : навч. посіб. / за ред. П.С.Перепелиці, В.В.Рибалки. – Хмельницький : ТУП, 2001. - 330 с.

18. *Рибалка В.В.* Психологія професійного самовизначення для здорових старшокласників : метод. реком. / В.В.Рибалка. - К. : ІППО АПН України, 2004. - 24 с.

19. *Рибалка В.В.* Співвідношення між соціально та індивідуально визначеними якостями особистості як передумова професійного самовизначення учнівської молоді /В.В.Рибалка // Теорія і практика управління соціальними системами : філософія, психологія педагогіка, соціологія. - 2000. - №3. - С. 32-37.

20. *Синявський В.В.* Професійна орієнтація у реформуванні загальноосвітньої та професійної школи / В.В. Синявський // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2000. - №2. - С. 142-150.

21. *Тименко М.Л.* Методичні засади вивчення особистості з метою самостійного вибору учнем майбутньої професії / М.Л.Тименко // Наукові записки Тернопільського держ. пед. ун-ту. - 2001. - №4. - С. 94-98.

### Інтернет-джерела

1. *Кириченко В. В.* Психологічні основи професійної адаптації та вибору професії : Навчальний посібник / В. В. Кириченко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. — 110 с. [http://eprints.zu.edu.ua/14888/1/Кириченко%20В.В.%20Психологічні\\_основи\\_профорієнтації.pdf](http://eprints.zu.edu.ua/14888/1/Кириченко%20В.В.%20Психологічні_основи_профорієнтації.pdf)

2. *Коропецька О.* Профорієнтація та профпідбір <http://194.44.152.155/elib/local/3231.pdf>

3. Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О. М. Ігнатович]. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 240 с. [http://lib.iitta.gov.ua/709764/1/02\\_2650\\_Професійна%20орієнтація.pdf](http://lib.iitta.gov.ua/709764/1/02_2650_Професійна%20орієнтація.pdf)

4. *Острянюк Т.С.* Профорієнтація та профдобр. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів спеціальності 6.130102 Соціальна робота / Т.С. Острянюк. — Чернівці: ЧНТУ, 2016. — 46 с. <http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/11920/Профорієнтація%20та%20профдобр.Метод.реком.для%20організації%20сам.роботи.pdf?sequence=1&isAllowed=y>